

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๘/๒๕๖๗

วันที่ ๕ เดือน มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง ศาลจังหวัดนครนายก

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๒๔) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ความเห็น

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ร้องส่งความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง กรณีพนักงานอัยการจังหวัดนครนายก เป็นโจทก์ฟ้องนายมงคล ตีระวรานันท์ เป็นจำเลยต่อผู้ร้อง ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ ๘๒๓/๒๕๖๖ ความผิดฐานสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยรู้อยู่แล้วว่า ตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือก โดยจำเลยสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ทั้งที่จำเลยรู้แล้วว่าตนมีลักษณะต้องห้ามเนื่องจากจำเลยเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทรายมูล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ซึ่งพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๖ นับถึงวันสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ยังไม่พ้นกำหนดห้าปี เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๒๔) ประกอบมาตรา ๗๔ ขอให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของจำเลยมีกำหนดยี่สิบปี ระหว่างการพิจารณาคดีของผู้ร้อง จำเลยโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๒๔) ที่กำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามกรณีเคยเป็นผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นผู้บริหารท้องถิ่นมาแล้ว ไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก เป็นบทบัญญัติที่มีความหมายรวมถึงการพ้นจากตำแหน่งดังกล่าว

ด้วยเหตุครบวาระการดำรงตำแหน่งที่มีใช้เหตุจากการกระทำความผิดโดยทุจริตหรือบกพร่องต่อหน้าที่ อีกทั้งผู้บริหารท้องถิ่นมีหน้าที่แตกต่างจากสมาชิกวุฒิสภา การลงสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ของผู้บริหารท้องถิ่นย่อมเป็นไปเพื่อร่วมพิจารณาและกลั่นกรองกฎหมายที่จะบังคับใช้แก่ประชาชน มิใช่การพยายามเข้าไปมีอำนาจทางการเมืองเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเองหรือพวกพ้อง ไม่มีความจำเป็น ถึงขนาดต้องจำกัดหรือกีดกันไม่ให้มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาเป็นระยะเวลาห้าปีดังกล่าว บทบัญญัติดังกล่าวตัดสิทธิบุคคลในการสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล เกินสมควรแก่เหตุ ยิ่งกว่ากรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๖๖ วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕๐ (๒๑) ที่บัญญัติให้บุคคล ซึ่งเคยถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากการถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง จนถึงวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง ดังนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๒๔) ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง

ศาลรัฐธรรมนูญไม่รับวินิจฉัยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ เนื่องจากเป็นบททั่วไปที่วางหลักความเป็น กฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญไว้ โดยมีได้มีข้อความที่เป็นการคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพไว้เป็นการเฉพาะ

พิจารณาแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ บัญญัติว่า “ผู้สมัครต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ ... (๒๔) เป็นหรือ เคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหาร ท้องถิ่นมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก” เป็นบทบัญญัติที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ที่บัญญัติว่า “สมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ ... ข. ลักษณะต้องห้าม ... (๓) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่ได้พ้นจากการ เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก ...” นอกจาก ลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข. (๓) แล้ว ยังมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๘ ข. (๓) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก หรือ (๕) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรค การเมือง เว้นแต่ได้พ้นจากการดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัคร รับเลือก หรือ (๖) เป็นหรือเคยเป็นรัฐมนตรี เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นรัฐมนตรีมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี นับถึงวันสมัครรับเลือก หรือ (๗) เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งลักษณะ ต้องห้ามดังกล่าวใช้บังคับแก่บุคคลที่จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาตั้งแต่สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา จนกระทั่งดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยกำหนดลักษณะต้องห้ามเกี่ยวกับระยะเวลาการพ้นจากการ

ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ มาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก ก็เพื่อให้ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภามีความเป็นกลาง ปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน และหมดความผูกพันกับพรรคการเมืองอย่างแท้จริงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๓ ที่บัญญัติไว้ว่า “สมาชิกวุฒิสภาคือไม่ฝักใฝ่หรือยอมตนอยู่ใต้อำนาจของพรรคการเมืองใด ๆ” โดยเฉพาะสมาชิกวุฒิสภา หากพ้นจากตำแหน่งแล้ว จะไม่สามารถกลับมาเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้อีกตามมาตรา ๑๐๘ ข. (๙) ซึ่งเป็นการตัดสิทธิในการสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาตลอดไป การที่มาตรา ๑๔ (๒๔) บัญญัติดังกล่าวก็เพื่อให้ผู้สมัครรับเลือกมีความเป็นกลาง ปราศจากการแทรกแซง ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน และหมดความผูกพันกับการเมืองท้องถิ่นเช่นกัน บุคคลที่จะสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาจึงจำเป็นต้องรู้ถึงคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ ดังกล่าว เนื่องจากตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ว่า “ผู้ใดรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกไม่ว่าเพราะเหตุใด ได้สมัครรับเลือกต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดยี่สิบปี” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ซึ่งได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้นั้นคืนเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นที่ได้รับมาเนื่องจากการดำรงตำแหน่งดังกล่าวให้แก่สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาด้วย” แม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๒๔) จะเป็นการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล แต่เป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ มิได้กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล และได้ระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลไว้แล้วตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง

จึงมีความเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๒๔) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ